

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr. a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În România:

la dnul Carol Schulder în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Despre congres.

Se putea ști înainte, că ziaristica maghiară nu poate suferi nimica, dar' absolut nimic ce este în contradicție cu vederile șoviniste maghiare. Aceasta este o boală politică a ei, aproape incurabilă și care a atacat ei părțile mai delicate ale publicității maghiare.

Că așa este, ne dovedește tipetul cel îngrozitor după poliție, după procuror și după lege, tipetul, care s'a ridicat în cor din toate părțile în ziaristica maghiară din cauza convocării congresului naționalităților română, slovacă și sârbă.

Ziaristica maghiară, dacă reprezintă opinia publică maghiară, vine să demonstreze, că boala aproape incurabilă a ziaristicii șoviniste maghiare, este cu mult mai răspândită. S'a întins și a infectat și publicul maghiar. Ceea-ce pentru pagină este un rău, ale cărui consecuențe nu se pot calcula. Căci dacă publicul maghiar încă crede, că în patria noastră numai Maghiarii au drept de existență și toți câți nu se înclină ideii acesteia sunt sau daco-româniști sau panslaviști și trebuie zdrobiți și exterminați, nemaghiarii se află înaintea unei dileme din cele mai critice. Sau se renunțe la existența lor și se se închine ideii, că numai Maghiarii au drept de existență în Ungaria sau se afirme, că și existența lor are dreptul de a fi în Ungaria fără - ca aceasta să fie egală cu daco-românismul sau panslavismul și apoi să caute a se și afirma ca aderenți credincioși ai afirmării lor, pururea și cu toate mijloacele legale.

Ziaristica maghiară și, precum se vede, și publicul cetitor maghiar, îmbie pe nemaghiari cu răboiu. Nu se cugetă ce face și face bine sau rău ce face. Nu se cugetă că până în cele din urmă care poate fi rezultatul lucrării lor nechibzuite. Fiindcă în capetele lor nu încap altă idee decât aceea, care a devenit fixă și de care nu se pot desbăra. Nu se pot desbăra, pentru-că au adus lucrurile acolo, să se considere de dogmă politică doctrina, care identifică pe Maghiarii cu patria aceasta, ca apoi să se concludă fals, că ce nu e maghiar nu e nici patriotic.

Capacitatea, că sunt greșii ziaristi maghiari și aderenții lor în împregiurări, cum sunt azi cele din patria noastră, n'are nici un înțeles. Ideile fixe și capacitatea sunt două lucruri, cari se exclud cu totul unul pe altul.

De aceea pentru Români ca și pentru ceilalți nemaghiari vocea ziaristicii maghiare n'are să fie de loc normativă în nici o privință. Cu atât mai puțin în ceea-ce privește congresul naționalităților.

Nici ziaristica maghiară, nici aderenții ei nu sunt capabili de a zice un cuvânt normativ când e vorba de politică patriotică.

Vocile presei maghiare deci sunt pentru Români, și credem pentru toți nemaghiarii, mai de puțină importanță decât șuieratul celui mai ușurel vânt.

Cu toate acestea avem convingerea, că Români cu cât vor desprețui mai tare vocile ziaristicii maghiare în punctul congresului naționalităților, cu atât mai mult și în mai mare măsură se vor interesa de el.

Pentru-că Români au convingerea politică, de altminterlea dată pe față de atâtea-ori, în atâtea forme și la atâtea ocazii, că până când țeara va fi lăsată numai pe mâna celor-ce o guvernează, merge spre prăpastie sigură; că numai prin concursul patriotic al nemaghiarilor patria poate fi scutită de desastrele ce o așteaptă la capătul conducerii unilaterale și în contradicție cu interesele ei veritabile.

Și așa nu putem să ne îndoim nici pe un moment de efectul salutar al congre-

sului pus în perspectivă. De efectul salutar nu numai pentru Români, nu numai pentru nemaghiari, ci pentru patria întreagă cu toți fiii ei fără deosebire de naționalitate și de religie.

Români dar' n'au să asculte de presa maghiară, plină cu lucruri ridicole, care zice, că nu e lipsă de congres, deoarece-ce poporul e îndestulit, se bucură de toate felurile de drepturi. Pentru-că aceeași presă maghiară află cu cale să strige: „Poliție! oprește și încuie!”

Români să se cugete cu totul la altceva.

Congresul să fie la înălțimea misiunii ce o are în patrie între împregiurările actuale ale patriei noastre. Congresul să se nisească, ca în general și în parte să dispară ori-ce notă discordantă dintre locuitorii de diverse naționalități, de diverse religii.

Spre sfârșitul acesta însă românimea din regatul unguresc să caute, ca în congres să întrunească lamura inteligentă a poporului nostru, ca să contribuie, între marginile legalității, după toată a ei posibilitate, la ajungerea scopului celui sacru pentru care se întrunește congresul.

Sântem convinși că tot așa cugetă și Slovaci, tot așa și Sârbii.

Și atunci zică bărfitorii ce vor vrea și cât vor vrea. În asemenea cas ei vor fi cei bătuți și dacă guvernul unguresc va asculta de ei și va lua măsuri să împedecă și să suprimă și mai departe, ca până acum, vocea sinceră a patrioților adevărați, cu atât mai rău și pentru guvern și pentru Unguri.

Pentru cauza română. Dl V. A. Urechia, președintele grupului interparlamentar român, continuă a primi adesiuni pentru cauza română dela deputați din *Suedia, Norvegia, Danemarca, Elveția (cu dl Gobat în frunte), Italia, Portugalia și Franța.*

Am spus deja, că a primit și din Anglita.

Lupta vor decide-o însă Belgienii, cari vor fi mai numeroși, între cari de altfel deasemenea avem mulți amici.

Presa străină despre congres. Presa străină începe a se pronunța favorabil despre congresul naționalităților.

„Vaterland” spune, că oprirea congresului ar fi o nouă probă, că în Ungaria nu există un „drept de întrunire și naționalitate”.

Se pronunță în același timp foarte aspru asupra „monstruoșității logice”, cu care presa maghiară a întâmpinat convocarea congresului.

Întrevederi politice. Întreaga presă comentează foarte mult audiența ce a avut-o zilele trecute în Ischl cancelarul Germaniei la M. Sa Monarchul nostru, care îndată după aceea a primit în audiență pe ministrul de externe Goluchowsky. În același timp s'a vestit, că la sfârșitul verii M. Sa Monarchul nostru va visita pe regele Italiei.

Războiul religios în Ungaria. Sub acest titlu a apărut în Budapesta o broșură, în care autorul arată primejdia ce rezultă pentru statul ungar din punerea în aplicare a legilor religioase. Atacurile cele mai vehemente sânt îndreptate contra lui Tisza Kálmán și Wekerle, pe care îi acuză de nenorocirile ce vor veni peste Ungaria și de întreaga imoralitate ce s'a înstăpânit pe viața publică a Ungariei.

La urmă broșura aduce o mulțime de amănunte asupra fărâdelegilor săvârșite cu ocazia ultimei alegeri suplimentare.

Presa din Ungaria

despre

Congresul naționalităților.

„Branik” (nrul dela 25 Iulie) scrie:

Congresul naționalităților. Cetitorii noștri le este cunoscut, că încă de mult se lucrează, în ce mod s'ar pute ajunge la o apropiere și înțelegere între naționalitățile nemaghiare din Ungaria. D'acea cei-ce lucrează, au hotărât a convoca congresul naționalităților nemaghiare, unde s'ar stabili definitiv procedarea comună. Întru ajungerea acestui scop a lucrat până acum un comitet deosebit. Delegații Românilor și Slovaciilor au fost aei Duminică la 9/21 Iulie exprimând părerea, că congresul ar trebui să fie convocat cât se poate mai curând, deoarece-ce împregiurările sânt acum priincioase. În urma acesteia s'a hotărât, ca congresul să se țină la 29 Iulie (10 August) în Budapesta. La acest congres are să fie reprezentate toate naționalitățile nemaghiare prin delegații lor.

Din partea noastră s'a întreprins pașii necesari, ca în această importantă afacere însuși partidul nostru să iee poziție. Și când aceasta se va întâmpla, vom înștiința despre toate pe cetitorii noștri și vom vorbi mai pe larg.

E de neapărată trebuință, ca vocea naționalităților nemaghiare să fie auzită de Europa. Fiecare Sârbce-și iubește neamul, trebuie să dorească din adâncul sufletului, ca congresul naționalităților să se țină cât se poate mai înăuntru și este dator a face tot ce îi stă în putință, pentru a se pute ajunge această țintă.

Micile considerații aici trebuie să înceteze.

„Budapester Tageblatt”, organul celui Apponyi scrie:

Dacă apelul acesta va afla răsunet între naționalități, și congresul de fapt s'ar țină în Budapesta, atunci nu trebuie să ne așteptăm cu încordare lucrările lui, căci aici de sigur nu vor întâmpina nici o rea voință, dacă numai vor rămâne între marginile legii.”

„Fejérmegyei Napló”, organ al clericalilor, zice:

„Nu putem avea nimic în contra ținerii congresului, dar' ținem foarte de dorit, ca sfătuirile și eventualele hotărâri ce se vor lua, nici la un cas să nu treacă peste marginile legii.”

„Magyar Hirlap” zice:

„Congresul naționalităților în Budapesta! — bine și-au mai ales locul. Această-i chiar ca-și-când pionierii independenței maghiare s'ar duce — la Viena, ca să-și facă propaganda principiilor sale.”

„Alfold” din Arad primește, din Budapesta, următoarea telegramă:

„În cauza congresului naționalităților convocat pe 10 August, guvernul ia mari măsuri preventive în secret. I-a venit la cunoștință, că Români voiesc a provoca în capitala maghiară demonstrații mari în contra lor, ca apoi cu știrea aceasta să meargă la conferența interparlamentară internațională, care are de gând, ca proxima conferență să se țină la Budapesta. Români voiesc să zădărnicească aceasta, și din cauza aceasta ar voi să deie capitala un colorit barbar.”

„Nemzet” foaia guvernamentală inspirată de Bánffy începe cu — amenințări.

„Nu cred — zice „Nemzet” — că va fi aplicat căpitanul poliției de stat din Budapesta să deie permisiune pentru ținerea acestei adunări cu un program atât de obscur, sau dacă îi place mai bine: prea de tot clar, la tot cazul însă foarte necontrolabil.

Tochmai de aceea, fiindcă astfel alianța de sânge a ligei naționalităților poate nu va ajunge să fie „senzația zilei”, e salutar ca să ne gândim acum, ce înseamnă adevărat acest „program de acțiune comună”.

După vederile generale usitate în lumea cultă, datorită cetățenilor unui stat, fără considerație la rasă, limbă și confesiune, este, să lucreze cu tot devotamentul pentru înflorirea și siguranța statului.

„Programul de acțiune” a acestei datorințe cetățenești-patriotice este munca pașnică. Toate secțiunile inferioare și mai mult de caracter social, ce cad în lăuntrul și sânt părți integrante ale „națiunii”, nu pot să nutrească alte aspirațiuni, decât cele care sânt priincioase acestui suprem interes comun, apărât și garantat prin lege și prin puterea executivă.

„Nisuițele care nu încap în cadrul acesta, care trec afară ori vin chiar și în

colisiune cu el, și acel „program de acțiune” care prin astfel de nisuițe se nutrește, nu pot fi nici considerate, nici judecate altfel, decât din punct de vedere exclusiv a — codelui penal!

„Dreptul vorbind, noi scrutăm ce este adevărat principala intenție a „programului de acțiune comună” din chestiune: este aceea, ca să insceneză o altă „noapte a sfântului Bartolomei” hotărât dinainte, când Maghiarii, cari au trăit cu ei în pacinică frățietate, să fie deodată surprinși de Români, Slovaci și Sârbi aprinzându-le casa, desvirginându-le fecioarele, pentru-ca să extirpeze pe barbarul și asiaticul venetic, dela moșneag și până la copilul din leagăn; ori este aceea, ca să aranjeze câteva procesiuni platonice, unde să se facă protestări agomotoase, însă destul de nevinovate, și să comită alte deasemenea nimicuri plictisitoare și încă pentru o mai mare trecere și autoritate, făcete în înțelegerile comune.

„E fapt, că emisarii manifestului vreau să stabilească un „program de acțiune comună”: e probabil deci că vreau să și facă ceva.

„De sigur nu contestează nimeni dreptul și libertatea de acțiune a fiecărui cetățean ungar. Dar' aceste sânt de caracter individual și nu se pot grupa după naționalități și confesiuni.

„Pentru acțiuni politice permise și care nu periclitează siguranța statului, drept își dai cetățenirea ungară, și nu faptul că te ții de naționalitatea română, slovacă ori sârbă.

„Aceasta este un principiu politic, pe care a-l discuta este nebulie.

„E deci neîndoișo că naționalitățile patriei noastre, nici în parte nici toate împreună n'au drept pentru nici o acțiune separatistică și prin urmare stabilirea unui program unificat pentru acest scop, este cu desăvârșire de prisos, e fără nici un scop real și nu e altceva decât o nisuiță condamnată.

„Și dacă această pacinică explicare nu este de ajuns, statul maghiar dispune de toate argumentele mai ponderoase ale forței suverane, care sunt de ajuns să capaciteze chiar și canelata dela mai groase.”

Se miră apoi cum s'a putut „îngheba” alianța naționalităților, și anume cum au ajuns „sub o pălărie Români moderni cu panslaviști”, cu atât mai virtuos, că „nu au nici un punct comun de atingere”. Sârbii „deja nu mai sânt nemulțumiți”, ear' Slovaci „încă n'au început să fie agitați”, ce miră deci „ce vreau cu acestia agitatorii români?” Recomandă la sfârșit ca să părăsim această cale a „tradării de patrie”, pentru-că:

„Constituția de o mie de ani a statului maghiar susține și apără în mod egal pe fiecare supus leal al coroanei Sfântului Stefan, dar' acest palladiu comun nu numai să binecuvinteze poate, dar' știe să și lovească.

„Eo nebulie strigătoare la cer, ca prin amositate copilărești cu niște „programe de acțiune comună”, să respingi dreapta plină și deschisă și să provoci pumnul stâng și greu.”

„Budapesti Hirlap” își începe primul dela 26 Iulie astfel:

„Lui Bánffy îi fierbe capul, pentru-că guvernul unguresc o să se încalce de naționalitățile. Dușmanii Ungurilor: Valahi, Sârbi, Slovaci, încheie alianță contra statului maghiar. Alianța aceasta a existat și până aci, dar' numai ca amicie... Acum însă vrea să se prefacă în organizație întinsă, ca să ese cu pretenziunile sale pe teren ca partid naționalistic. Cunoaștem tendințele panslaviștilor și ale daco-româniștilor și știm că ele nu concordă cu idea de stat maghiar.”

Mai zice în altă parte:

„În urmărilor sale mai îndepărtate, această politică a naționalităților însemnează ori război civil ori invazie... Acesta este un fapt și tristul adevăr, dar' trebuie să ne tragem socoteala cu el.”

În restul articolului spune că nu avem drept să ne plângem de asuprire. Constată însă, că guvernele maghiare au făcut politică proastă, perzând încrederea Curții, întârziată asupra Ungurilor pe cei de peste Leitha și sculând în capul lor și naționalitățile.

Nu se declară însă că guvernul să permită ori să interzică congresul.

„Pester Lloyd” dela 26 Iulie își începe astfel primul:

„Naționalitățile se pregătesc pentru un concurs comun, care este a se țină în Budapesta la 10 August. Deși s'ar pute valida importante temeri de drept public și poliție-

nești în contra ținerii unui astfel de congres, totuși pledăm pentru-că din partea guvernului și a autorităților nu se pune ținerea acestui congres nici cele mai mici pedeci, lăud bine înțelese totodată în considerare, că șovinismul nostru de ori-care ar fi vârsta lor, se nu le treacă prin minte a-și manifesta patriotismul lor maghiar făcând neajunsuri congresului sau singuraticilor membri ai lui. Cu libertate fără margini verse-și cele trei naționalități durerile lor comune în rezervorul îngăduitor al publicității și dovedească astfel întregii lumi civilizate — ceea-ce de sigur mai puțin decât ori-ce și țințesc — în ce grad sânt asuprite în această țeară. Ori-și-ce contra-demonstrație din partea elementelor nemature ar mîna numai apă pe moara naționalităților malcontente și ar fi deci exploatată de ele peste măsură ca un mijloc de agitare binevenit. Să vină deci și să spună unde și ce-i apasă. Ori-cât de departe ar merge cu purtarea lor provocatoare, ei vor găsi ascultători foarte atenți în cercurile noastre politice cele serioase.”

După un pasagi de grozave prostii în asemănare, foaia ce scrie pentru străinătate urmează:

„Scopul urmărit de congres însă n'are să fie într'atâtă, de a se plânge, cât de a stabili un program comun de acțiune. Și în punctul acesta am dori ca să li-se lase mână liberă. În ori-ce cas e bine când lucrează în comun, decât ca fiecare să steie în culcușul seu de pasivitate. Pe terenul constituțional vor pute lupta sub influența simpatilor spontane ale aceloră, a căror bunăvoință n'au putut până astăzi să o dobândească nici prin cerșit nici prin cumpărare...”

„Dacă însă se gândească serios, a ajunge la o înțelegere cu rasa dominantă, trebuie să se lapede de dracul infumurării, de care sânt stăpâniți încă și azi cu toții. Câtă vreme se dau de „națiuni”, precum își zic în apelul lor, nu se poate cu ei face nimica. Nici un om, care gândește în mod cinstit despre această țeară, nu va admite v'rodă, că aici să se facă „națiuni” și să se țină congres, că este un congres al celor trei națiuni, nu merită ca un om politic serios să se ocupe cu el...”

„În lăuntrul zăgazului ideii de stat național-maghiar așadar' tot, afară de el nimica !...”

Când organizatorii contra-revoluției din 1848 cerură drept recunoștință dela deținătorii de putere din anii cincizeci o Slovacie autonomă, tot atât de bine au fost lăuați în ris, ca și Români, cari plănuiau cu același privilegiu să fie recunoscuți ca o „națiune” deosebită. Și Sârbii? Un popor de oaspeți, care după bădălia dela „Câmpul mirlei” (*Kosovo-pole*) se refugiasse în plaiurile noastre pacinice, nu poate doară răsplăti generositatea poporului ospitalier, care i-a dat patrie și biserica lor a prozăvut-o cu privilegii importante, prin aceea, ca aliat cu elemente malcontente, să-i ceară concesiuni pe speșele propriei sale limbi de stat.

După toate cele spuse așadar', primim cu indiferență și liniște organizarea comună ce o plănuiesc cele trei naționalități — ear' nu națiuni! — întru dobândirea drepturilor lor naționale. Am mai expus adeseori, că înțelegera naționalităților cu cercurile politice normative depinde dela buna credință a celor dintâi. N'au trebuință decât a prinde încredere și a se arăta ei înșiși demni de încredere; celelalte apoi vor veni dela sine.”

Aducând drept întărire a acestei fățarnicii exemplul cu Sași, oficiosul pentru străinătate sfârșește astfel:

„Numai pe această cale (recunoscând statul național maghiar) pot să-și procure garanții că naționalitățile lor, care s'au menținut destul de neatinse timp de o mie de ani sub eghemonia maghiară — Sârbii trebuie aici scoși din joc ca neacquisitiți — să ajungă în bucurie a vedea încă și un al doilea mileniu. Prin strigăte după ajutor străin și prin amenințări de tot felul, astfel de garanții nu se pot nici elupta nici dobândi în chip îndărătnic.”

Este de remarcat, că oficioasele maghiare scriu în două feluri: pentru străinătate se arată îngăduitoare, pledează pentru „libertatea întrunirilor”, ear' pentru țeară („Nemzet” de pildă) strigă ca poliția să interzică ori-ce „naționalități”.

Pe cine va asculta?

Eată ceea-ce s'afirmă și ce — crede — băró nu știe încă!

Gimnasiul din Beiuș.

(3) *Értesítvény!* Acesta-i primul cuvânt de pe coperta programelor gimnasiului superior greco-catolic și a școalelor normale din Beiuș pe anul 1894/5, redactată de directorul Ioan Buteanu.

O istorie tristă și destul de lungă îți revocă în minte acest titlu maghiarizat al programei.

O știm cu toții și pentru aceea cu dureroasă curiozitate cetim cuprinsul acestei programe. „Ce vom constata? Ce progrese va fi făcut la Beiuș combaterea instrucției naționale?” — ne întrebăm cu temeri.

Putine se văd dintr'un program cu date seci, dar totuși ceva se vede.

Din planul de învățământ publicat la locul prim vedem, că limba maghiară se propune în privința materialului în măsură egală, nu însă și în privința intensității instrucției, pentru că din conștientul oror se vede, că în cele opt clase gimnasiale limba română se propune peste tot în — 17 clasuri, ear' cea maghiară în — 28 de clasuri (mai mult cu 11 ore!).

Rezultatele acestei proporțiuni se pot vedea într'un curios chip din tabelele, care arată progresul în studii. Eu le-am cetit numai pe cele din gimnasiul superior, și am găsit elevi români, care au din limba maghiară note mai bune decât din cea română. Astfel sunt în clasa a V-a elevii Nicolae Costa, Valeriu Felneac, Valentin Sima și Eugeniu Șincai; în clasa a VI-a Ioan Aluș, Vasiliu Baști, Alexiu Boțioc, stipendist al fundației „Teodor Papp”, Victor Crețu; în clasa a VII-a George Popoviciu; în clasa a VIII-a Aurel Capușan și Victor Deleu. Seria este destul de mare. De ce știu ei judecând după clasificare — ungurește mai bine decât românește? De sigur pentru că dresura este mai intensivă în câte 5 și 3 ore decât în câte 3 și 2 ore pe săptămână.

Să vedem acum care au fost naționalitatea și religiunea elevilor. Tabela aceasta (dela pag. 85) merită să fie reproducă:

Clasa	greco-cat.	rom-cat.	greco-or.	ev-refor.	israeliți	români	maghiari	au vorbit numai românește	au vorbit numai ungurește	au vorbit amândouă
I.	12	7	34	1	9	46	17	20	17	43
II.	21	2	20	—	7	41	9	8	7	42
III.	28	6	15	1	2	43	9	8	5	44
IV.	13	3	18	1	3	31	7	—	—	38
V.	17	3	9	—	1	26	4	—	—	30
VI.	14	1	13	—	—	27	2	—	—	29
VII.	11	—	10	—	—	21	—	—	—	12
Suma	127	24	138	5	23	265	52	36	33	281

Constatăm deci, că elevii greco-orientali din gimnasiul din Beiuș sunt cu 11 mai mulți decât cei greco-catolici (în total 265), ear' 52 sunt romano-catolici, evanghelici și israeliți. Români sunt 265, maghiari 52; între Maghiari sunt socotiți și cei 23 de Jidovi.

Proporțiunea ar fi aceasta: 1 Maghiar veritabil se vine la 10 Români, ori, luând și pe Jidovi ca Maghiari, 1 Maghiar se vine la 5 Români.

De altă parte mai găsim, că dintre atâți elevi români numai 36 au știut numai româ-

nește, pe când dintre Unguri 33 au știu numai limba lor — în vreme ce 231 de elevi au știut toți ungurește. Dela clasa a IV-a gimnasială în sus nu s'a aflat în nici o clasă (IV—VIII) nici un elev român care să nu fi știut ungurește în vreme ce Unguri, care au știut numai ungurește s'au aflat 4 în clasa a V-a gimnasială.

Cifrele acestea vorbesc destul de lămurit asupra pericolului maghiarizării ce se alimentează mereu din Bihor.

Să trecem la alte date, care ne arată în ce fel ungurimea crede că trebuie să procedă în gimnasiul din Beiuș.

În rubrica „acte mai însemnate” găsim sub litera „B. Dela direcțiunea superioară”, la pag. 25 și 27, următoarele șire:

„17 Martie. Se impune a se opri lăptirea între studenți a unor scripte sau tipărituri, cari laudă pe martirii români, și provoacă la unirea tuturor Românilor. Nr. 113 (91).

„28 Mai. Inviațiuni cu privire la redactarea raportului școlar pentru mileniu. Nr. 901 (225).

„29 Mai. Se recomandă a se procura pentru bibliotecă „Ungaria” redactată de Gr. Moldovan. Nr. 868 (228).

Care va să zică se face vânătoare asupra scrierilor naționale, se impune infecția de știință a lui Moldovan Gergely și pentru mileniu se dau instrucțiuni speciale cum să se redacteze chiar și raportul școlar!

Faptele acestea nu au lipsă de coment. Ne-am bucurat totuși că ici-colea am găsit câte o știre, din care mai simți și ceva românism. Dar ce sunt acestea, pe lângă inundatoarea maghiarizare impusă? Fără un contrapond de agitație socială vom perde mult teren în Bihor.

Să revenim la programă, din care trebuie să mai culegem câteva știri:

Față de anul școlar 1893/94 se constată un scăzământ în anul 1894/95 și anume numărul elevilor a crescut în două clase, în cl. III. cu 1, în cl. VII. cu 9. Scăzământ ni-se arată în cinci clase: anume în cl. a II-a 9, în cl. a IV-a cu 5, în cl. a V-a cu 7, în cl. a VI-a cu 2, în cl. a VIII-a cu 14; ear' în cl. I. s'a păstrat și în 67. Luând toate clasele într'ună se constată peste tot un scăzământ de 27 sau 7.26%.

Fondul de pensune al profesorilor, administrat de corpul profesoral, se compune din: 1. depunerea Ex. dl epp. patron în favoarea tinerilor imatriculați 960 fl.; 2. prestațiunea profesorilor pe Ianuarie—Iulie a. c. 258 fl. 54 cr.; 4. interese fructificatoare 834 fl. 23 cr.; în total 22.052 fl. 77 cr. Relativ la percepțiunile elevilor cetim în „datele mai însemnate” știrea următoare:

„1. Septembrie. Vicular epp. invitat direcțiunea pe cale telegrafică, ca să încasseze dela tineri câte 3 fl. pentru „Fondul de pensune” al profesorilor. Nr. 478.”

Relativ la „Internatul Pavelean” cetim: „În anul școlar curent, care e al 4-lea an de când din grația și liberalitatea Excelenței Sale a domnului episcop fondator, s'a deschis „Internatul Pavelean”, au fost primiți 96 tineri studioși, dintre cari 52 au fost împărțiți de beneficiul întreg ori jumătate,

și anume: 15 beneficiari integraliști, adică pe fundațiunea întreagă; 16 medialiști, adică pe fundațiunea jumătate; 8 medialiști supranumerari și 6 integraliști pentru serviciu. Cealaltă 44 solvenți au plătit la lană taxa modestă de 12 fl.”

Relativ la inspecțiunile făcute de „stăpâni” noștri cetim la pag. 52: „6) Magnificența Sa reverendissimul domn director sup. Cornel Nătafalusy, sosind la Beiuș fără de veste în 27 Aprilie seara, în zilele următoare 28, 29, 30 Aprilie și 1 Maiu și-a ținut viziuni oficiale în gimnasiu și internat. În conferința ținută sub presidul său în 1 Maiu, și-a resumat experiențele făcute în 6 puncte principale: 1. Relativ la inviațiunile sale (augmentele cabinetelor fizice-naturale, muzeul filologic, istorico-geografic, instrumente de desen, gimnastică, biblioteca tinerimii și cea profesorală, inviațiuni metodice). 2. Relativ la edificiul gimnasial și internat (curăția satelor și a coridoarelor, mobilele, scaldă, gimnastica de iarnă). 3. Relativ la tinerime (îmbrăcămintele, fundațiunea de vestimente; starea sanitară, relațiuni domestice, interesarea părinților, disciplina între ore, conviețuire pacinică). 4. Relativ la instrucțiune și educațiunea corporală și spirituală (planul regnicolar de învățământ, planul de învățământ stabil, rezultatul instrucțiunii, zelul profesorilor, piese de cetit, ocupațiuni scripturistice școlare și domestice, teme, studii extraordinare, manuale, procese verbale, ziare). 5. Relativ la administrațiune (oficiul directoral, corpul didactic, proporțiunea de specialitate, împărțirea studiilor). 6. Relativ la activitatea de sine a tinerilor și atingerea cu publicul din afară (societatea de lectură, expozițiunea millenară, raporturile dela finea anului școl., concursuri de gimnastică). Magnificența Sa directorul sup. exprimându-și mulțumirea față de cele experimentate, împărtășește corpului didactic noua inviațiuni salutare pentru viitor.”

„Fără de veste veni” — în chip de polițai!

„Conviețuirea pacinică” și „expozițiunea millenară”, aceasta ca ilustrație a purtării tinerilor în „lumea de afară” de gimnasiu și internat — sunt suficiente, pentru a dovedi, că „Magnificența Sa” face propagandă maghiară în școalele românești. Acest lucru ar trebui să-și găsească sfârșitul într'o energică protestare, care să ceară ca, precum altora li-se torii statului să nu facă!

Programa nu are în fruntea ei nici o lucrare, deși vedem că s'ar fi putut publica cel puțin rezultatul celor trei conferențe metodice (înote de corpul profesoral în anul trecut ori poate — chiar cuvântarea pedagogică a „Magnificenței Sale” dlui inspector — stenografiat!

Acestea sunt știrile, ce ne-au interesat mai mult și care ne permit a concluda, că Beiușenii sunt puși într'o stare de cea mai detestabilă și obraznică înfruntare a curentului maghiarizator.

Aibă ei curajul de a-l paraliza, pe cât se mai poate, cu mijloace, asupra cărora nimenea nu poate dispune afară de — ei!

se află. Aleargă mai mult, sunt mai libere atunci, când capul legat este în feară: pedecă libertății fizice.

Ele sunt mai elocvente atunci, când lăcata pusă este pe gură; sunt mai înțel, când picioarele sunt strânse de nemilosul stîlp. De mult-ori sunt mai clare, sunt mai luminate în întunecimea și umezeala temnițelor.

Fără de idei și principii indivizii ca și colectivitatea lor nici nu se pot închipui. Ele sunt mai indispensabile decât orice, fiind ori-ce lucru efectul lor. De aici se explică, că atât indivizii, cât și popoarele nu numai în stadiul dezvoltării culturale, nu numai când în perfecțiune s'au apropiat de zenit, ci și în starea lor primitivă s'au ocupat cu idei și principii.

Occupatu-s'a omenimea cu de acestea în timpul vieții matriarcale, ce istoricește nu se poate dovedi, dacă a existat ori nu, dar considerând, că în neagra barbarie ori-ce popor a avut ca ocupațiune arma și numai arma și că îndreptățiți și capabili de arme după conceptul de drept coetan cu omenimea au fost numai bărbații, ipotetice ajungem la concluziunea, că în timpurile preistorice forma de guvernare a fost matriarhală.

Fiecare bărbat avea drept, dar' nu numai drept ci și datorință, ca să participe la războaiele zilnice ce decurgeau. Bileții până la etatea adultă, când erau capabili de manevra armelor, erau lăsați în absența tătănilor la dispoziția și bunul plac al mamelor.

Ele îl educău, creșteau și instruuau. De ele ascultau, aveau respect, de ele aveau frică, în mâinile lor era concentrată toată puterea și conducerea. Toamă ca în viața individului.

Avram Iancu.

În luna Martie ministrul maghiar Perczel Dezső, a surprins lumea cultă cu o ordinațiune, prin care oprise colectarea banilor pentru monumentul lui Iancu.

N'a fost destul că ordinațiunea amenința pe cel-ce ar colecta bani, cu temniță de 15 zile și amende mari, ci a ținut să necinstească cu acest privilegiu numele aceluia, pe care un întreg popor îl are la inimă și umbrei căruia i-se închină fiecare suflet românesc.

Îngustul lor suflet și inima lor seacă nu s'au înfiorat a arunca cele mai murdare acuze asupra unui suflet mare, erou, al căru trup de mult odihnește sub glia rece... Când au văzut, că iubirea și grațitudinea poporului român îi eternizează numele lui adorat; când au văzut, că chiar și cel mai nepriceput și cel mai sărac țeran din cea mai ascunsă colibă își dă obolul pentru monumentul lui, au venit să împedeze acest frumos act de pietate... dar' au venit în același timp și au desfiat cu mâni sacrilege mormântul lui și i-au murdărit trupul cu blasfemele aruncate asupra numelui său de milioane adorat.

„Agitatorii — zice dl Perczel — plănuiesc ridicarea unui monument pentru Avram Iancu, ajuns vestit prin cruzimile săvârșite de Românii trădători de patrie, asupra Maghiarilor, și supranumit Regele munților, colectând spre acest scop bani, prin ceea-ce plănuiesc a amăgi și a ațța pe Românii, care nu cunosc trecutul.”

„A face nemuritor numele unui bandit ca Iancu, n'ar fi altceva decât propovăduirea celei mai negre ure de naționalitate, preamărirea aceluia, care și-a vândut patria, a omorât și a jefuit atâtea nevinovate familii...”

Eată portretul lui Avram Iancu, zugrăvit cu atâta turbare, cu atâta ură, cu așa de sălbatecă cruzime...

Și acum eată un alt portret al lui Iancu zugrăvit deasemenea de un Maghiar nu mai puțin șovinist ca ministrul Perczel, dar' cu mai mult respect pentru adevărul istoric:

„Fie vorba de Iancu, țin să amintesc că este greșală mare a afirma că Iancu a fost bandit asasin”. El a apucat arma din conviețuire simțită și nu pentru-a să jefuească. Pe când generalul Bem cântărea victorios țeara, Iancu era în Munți oprind ori-ce jaf și omor nelegiuit, cu toate că a avut și teren și privilegiu să se pămăntască cu armata sa asupra nevinovaților. Bem l'a provocat să depună armele și să se ferească de patrie. El a răspuns că e gata să întindă mână de pace Maghiarilor dacă vor primi programul națiunii românești...”

„Principiile și întregul mod de gândire al lui trebuie să îl condamnăm, dar' nu ne este permis să-l numim bandit și ucigaș, căci — n'a fost!”

Eată un răspuns dlui Perczel, pe care i-l dă un conațional al său, despre care nimeni nu poate afirma că ne păstrează nici măcar umbră de simpatie, necum că ne este prieten nou.

Acest răspuns a apărut în foia ziarului maghiar „Budapesti Hirap”, în numărul său din urmă și e scris de Ürmösy Lajos, care a mai scris despre Români și în deo-

sebi despre luptele noastre din 1848, și de câte-ori a scris, totdeauna tendențios și cuprins de mult șovinism a scris. Cu toate acestea n'a putut să amătească în el respectul pentru o măreață figură ca Iancu și n'a putut să tacă nici el când insulte așa de crude și minciuni așa de sfruntate s'au pronunțat chiar de pe banca ministerială...

Acum când atâtea procese s'au pus în curgere pentru colecta lui Iancu, și când chiar și judecată s'a rostit asupra celor care au colectat banii, ear asupra banilor se întind aceleași mâni sacrilege care au insultat în numele lui Avram Iancu un popor întreg, am ținut să fac comparația aceasta între aceste două portrete ale Regelui Munților, zugrăvite aproape în același timp de doi Maghiari șoviniști, — dintre care unul, cel nedrept și crud — este ministrul maghiar... Daelius.

Revista politică.

(Situția prințului Ferdinand). Din Londra vine știrea, că membrii familiei regale îi recomandă prințului Ferdinand, într'un mod din cele mai categorice, să abdică dela tron, îndată-ce liniștea va fi intrucăta restabilă. Contra abdicării este deocamdată numai mama lui Ferdinand, principesa Clementina, deoarece ar vedea mărturisirea fiului său, că este complice în asasinarea lui Stambulov.

În Petersburg, poziția prințului este cu totul sdruccinată. Țarul Nicolae II. condamnă în mod aspru purtarea peste măsură de incorectă a lui Ferdinand. Țarul și-a exprimat mai ales indignarea, că guvernul bulgar n'a fost destul de puternic pentru a ocroti agenții diplomatice cu privilegiu înmormențării lui Stambulov.

(Grațiere). O depeșă oficială din Constantinopol spune, că sultanul a grațiat pe toți Armenii osândiți și întemnițați pentru delicta politice, afară de cei-ce sunt implicați în măcelurile dela Sassun.

CRONICĂ

Sibiu, 27 Iulie n.

Dacă Dăuș. Toate foile din Budapesta dela 26 Iulie anunță, că baronul Bánffy Dezső s'a reîntors la 25 Iulie, dimineața la Budapesta din Apansofalu, unde se retrăsese pentru a-și petrece vara. Ziarele nici n'au spus, oare pe câtă vreme a venit în capitală, acum în timpul arșiței de 36 graduri; notița cu pricina e concepută, parcă Bánffy și-ar fi isprăvit vacanțele — stricate, pare-n-se, de „daco-româniști” și „panslaviști”. „Hazánk” scrie de altfel, că primul-ministru se va duce la Ischl, pentru a face M. S. propunerile, referitor la cari în rîndul trecut n'a primit audiență, — propunerile privitoare la sîrbările millenare.

Efectele căldurii. „Magyarország” de aseară spune în articolul de fond, că congresul naționalității este și el un efect al... rublelor rusești!

pul acela despotismul simplu ori despotismul teoretic. Nu a fost cunoscută nici libertatea individuală nici cea a societății și nici libertatea statului.

Individul era nimic, în el nu s'a formată idea, că el aparține unui neam, unei societăți și că el are drepturi față de societate și viceversa.

Societatea nu-și avea drepturile sale față cu statul, căci statul nici nu exista în formă liberă. Statul era despotul și voința lui era zeii și bunul lor plac.

Deodată cu timpul istoria a început a lieni practice și idea libertății.

La Greci a fost cunoscută libertatea de numai libertatea statului.

Statul era totul, individul era considerat de nime. Într'astfel de relațiune față cu statul era și societatea. Individul nu se putea perfecționa mai mult, decât îi permitea statul și dacă totuși o făcea, era împedat eventual pe fiecare îl ajungea soarta lui Aristide, care a gustat pâinea amară a exilului, nu pentru-că a comis delicta, după conștientul de drept, ci fiindcă a deprins o virtute — dreptatea — pe o treaptă mai înaltă decum îi permitea statul.

La Romani, cu foarte puține abateri, tot în modul acesta a fost considerată libertatea, cu toate-că principiile de drept au fost dezvoltate pe o astfel de treaptă, la care cualificative, nici finea secolului al XIX-lea nu s'a putut urca.

Ei au eucerit în două rînduri lumea odată cu armele și politica lor neajunsă a finea și prevedere; altă-dată cu știința dreptului. Amândouă au fost înaintea lor, înaintea nimiciei și au mai născut puterea lor.

FOIȚA „TRIBUNEI.”

Constatări și sfaturi.

(În formă de scrisori.)

(Urmare.)

II.

Ei bine, mi-ai primit invitarea. Să plecăm dar' în călătoria proiectată și sunt sigur, că te vei convinge, că în istoria popoarelor, ca și în procesul de dezvoltare a unui individ, idea libertății a fost singura, care s'a cultivat și îngrijit cu mai mare scumpătate nu într'un moment, an ori veac, ci în mii de decenii și și în zeci de veacuri.

Ea a fost cel mai prețios tesaur pentru care s'a versat în mii de casuri sîngele milioanele de oameni.

Ea a fost mîrlul de ceartă, ce a pus față în față două popoare, două țeri, membrii divizați ai unei singure nații, ori pe doi indivizi unul față de celalalt.

Ea a fost averea, pentru câștigarea căreia a asudat mai mult omenimea, a fost iubitul, pentru care atâtea suspine au eșit din piepturile popoarelor și atâtea lacrimi le-au în decursul timpurilor.

Iubirea, ce a entusiasmat inimina, ce a luminat mintea de glie și le-a făcut ca să se arunce în gătul morții pe le ținea locului.

De Dumnezeu în min- și pentru augmentarea

Selbătécii d'ale gendarmilor. „Re-asta Orăstiei” spune, că la 22 Iulie gendarmii ar fi împușcat în Jina trei țărani. Sănuțele-i lipesc. Le așteptăm și noi.

Un barbar. Despre isprăvile voinicosului războiului Fodor Lázár, cel cu mania de a înfrânge palme, ni se scrie următoarele: Ioan Lupea din comuna Boarta, a luat cu rușul curărea șanțurilor de pe lângă drumul comitatului. În timp ce trecea pe acolo renumitul sol-găruș al Mediașului. El doria scandalul, nedându-i se ocaziune până aici, se ață de traista bătrânului moșneag, pe care dînsul îl arădă o purta în spinare, deoarece ce l-se întemplea într-una din zile, că lăsându-o la parte, un câne l-a mîncat pînea; voinicosul solgăbăruș Fodor Lázár provocă pe moșneag să pună traista jos, țăraniul îi răspunde că el viața unui om trecut de șeptzeci ani, pînăndu-i cauza pentru ce el nu lasă traista la sine. Asta o dorit-o el, țăraniul nu s'a lăsat, și el în puterea legii „stănte pede” în moșneagului septezeci doi palme. Se mai spune, că Ioan Lupea e unul dintre cei mai cunoscuți țărani din comuna Boarta. Cu toate acestea, nu se sfiește un solgăbăruș să înfrînce în acest mod haideucul căruțele unui moșneag. Se aruncă cu o furie selbătécă asupra unui bătrîn, ce nu se poate apăra, și îi dă două palme.

Petreckeri. Din Vetés primim următoarea: Invitate la petrecerea de vară ce se va organiza prin corpul învătătoresc și junimea studioasă la 8 August st. n. a. c. cu ocaziunea aninării generale a „Reuniunii învătătorilor”, cat. din diaconatul părților sîtmărene. Comitetul arangiator.

— În Dicio-Sânămîrtin se va organiza o petrecere de vară împreună cu dans la 11 August st. n. a. c. cu ocaziunea tinerii aninării generale a despărțimentului XXXII. „Asociații transilvane”. Comitetul arangiator.

— Corul mixt din Orăstie sub conducerea dirigintului seu, dl învătător Ioan Bărga, invitat din partea comitetului arangiator, va da Duminecă în 4 August st. n. a. c. în pavilionul dela hotelul „Soare” din Alba-Iulia un concert. După concert urmează dans. Comitetul arangiator.

Cas de moarte. Ni se scriu următoarele: Tristă impresiune a făcut asupra tuturor suferitorilor dela băile din Sîngiorgiu, înțetarea în viață a tinerului absolvent de teologie Aurel David, care abia de o săptămână a sosit pentru a-și recăștiga sănătatea sdruncinată de cățiva ani, de când suferia de boala de ficat. În ziua când a murit simția dureri mari, dar când l-a întrebat proprietarul casei unde locuia, că oare nu ar fi bine să telegrafeze la ai sei, a răspuns, că nu e de lipsă, pentru-că astfel de dureri simțeste el de mai multe ori, dar ear l-se face mai bine. Înainte de moarte cu câteva minute a cerut să l-se ducă prînzul și când a intrat servitoarea s'el aducă, l-a aflat nemîșcat, mort. Spîriată alergat servitoarea după medicul băilor dl Dr. Filipan, care nu a putut constata altceva, decît moartea, sîrmanul murise. Înurmîntărea lui a înțemplat fără nici un consăgean de al lui, ar locuitorii din Sîngiorgiu și oaspeții dela băi și-au făcut datorița către deapropoalele și au contribuit și la colecta pentru acoperirea peselor, și l-au dat și ultimul onor, petre-ndu-l până la momînt. Toți oaspeții români și străni, fără o mică excepțiune, au luat parte la această înmormîntare. 12 feciori de mîbrăcați în haine de căluseri au venit să-l că. 6 dintre ei au dus cosciugul, ear ceialaltă crucea și praporele. Cosciugul a fost petrecut de tineri inteligenți dela băi, toți mbrăcați în negru. Pe cosciug s'au aflat mai multe cununi împletite de damele și d-șoarele

rin corupțiunea moravurilor și a trairuii teții. Popoarele barbare cu puterea lor naturală au răsturnat pentru totdeauna la 476 omnia brachială a Romei. În nimicirea aceasta Roma a devenit a doua-oară învinge-oarea lumii. Învingătoare a rămas până azi învingătoare a lumii întregi: toate popoarele le azi mai mult ori mai puțin în praxă ori numai ca știință, silite au fost să primească dreptul Romei pururea rogină a lumii. Toate popoarele au făcut prietenie cu dreptul roman, are întru toate a fost caracterizat de certitudine și deplinătate.

Și se nu se uite un lucru: Roma în umbra casurii a devenit învingătoare cu ajutorul religiei și puritatea moravurilor. Religionea, deși păgână, a întărit brațele învingătorilor Romani; religiunea creștină a primit știința dreptului ei, și a dus-o cu sine pretutindenea, pe unde și-a aflat adepți și credincioși în tot locul și-a aflat.... Pe lângă toate noțiunile clare și hotărâte de drept ce le-au avut Romanii, totuși în ori-ce instituțiune a lor nu individul, ci statul numai și-a putut ajunge perfecțiunea și numai el a putut întregi mijloacele de perfecțiune. Individul, ca individ a fost lipsit de mijloacele de perfecțiune, ca cetățean însă le-a posedat și le-a putut întrebuința. Ori-cine n'a fost membrul cetățeniei, deși supus Romei, a fost considerat de străin, era atît cît robul statului, ce nu era vrednic să se facă părtaș de drepturile ce le înținea Roma, singur numai cetățenilor sei.

În orbitoră această, ce în teorie se afla în faptă, conștința cu dreptul și cu puterea de drept, la Romanii în viața lor, se putea

afătoare la băi, dintre care 'mi-am însemnat numai unele, neștiind numele la toate: D-na Man, d-na Tripon și d-na Alexandru Pop, profesoară în România, au legat 2 cununi, d-soara Filipan, d-soara Pavel, și căteva d-soare străine au legat fiecare câte o cunună. Au funcționat 3 preoți, ear la cîntările funebreale au ajutat și unii dintre tinerii aflători la băi, cu deosebire bunul cîntăreț Andreiu Borgovan. Defunctul era un tîner simpatic și inteligent; nu avea, numai mamă, vîduva învătătorului din Fizes, și un frate, care vor suferi o nepusă durere, când vor auzi, că bunul lor copil și frate, nu mai trăiește. D-zeu trimită mîngăiere sîrmanilor întristați, ear rîșosatului fie-i fîrîna ușoară...

Încrucșetorul Elisabeta și bicul „Mircea” au părăsit alaltăieri portul Brest, pentru a-și continua drumul de întoarcere în țeară.

Alegerile în Anglia. O depeșă din Londra, cu data de 26 Iulie n. anunță, că pînă acum s'au ales 395 unioniști, 156 liberali, 10 parneliți, 62 antiparneliți și muncitori 2. Unioniștii au cîștigat 101 locuri, ear liberalii 20.

Telefon între Berlin și Constantinopol. Să plenează o legătură telefonică internațională între Berlin și Constantinopol. Stațiunile vor fi următoarele: Berlin, Viena, Budapesta, Belgrad, Niș, Sofia, Filipopolis, Drinapol și Constantinopol.

Conjurație în contra Țarului. Din Odessa l-se scrie ziarului rusesc „Dziennik Pomsanski”, că s'au făcut mai multe dețineri. Se zice, că s'a dat de urma unei societăți, care a vrut se atenteze la viața Țarului, cu prilegiul călătoriei sale în Krim.

Călătorii în jurul pămîntului. Dl Hortsman, un tîner turist german, a făcut rîmășag pe 20.000 mărci, ca va întreprinde cu velocipeda o călătorie în jurul pămîntului. Curajosul călător s'a prins că va face această călătorie în doi ani, fără nici un ban în pungă, și că se va întoarce cu 2500 lei economii, asigurate numai din produsul conferențelor pe cari le va ține în calea sa. A străbătut deja Germania-de-Nord, Olanda și Belgia. De aci se va duce în Anglia, de unde se va îmbarca pentru New-York spre a merge cu velocipeda la San-Francisco. O nouă îmbarcare pentru Japonia, apoi va merge în China, Tonkin, Anam, Siam, Hindustan, Sumatra, Borneo, Java, Belucistan, Afganistan, Persia, Asia-mică, Palestina, Egipt, Turcia, România, Ungaria, Austria și Germania, adică aproape 40.000 kilometri cu velocipeda, care nu cîntărește decît 10 kilograme. Data reîntoarcerii este fixată pentru ziua de 9 Aprilie 1897.

Alți doi turiști germani cu numele Koegel și Fred Thoeer au făcut rîmășag pe 16.000 dolari sau 38.000 fl., că în doi ani de zile vor încungiura per pedes pămîntul. Ei au plecat din San-Francisco la 10 Iunie 1894 și au făcut pînă acum cam jumătate din drum.

Din public.)*

Dări de seamă și mulțumită publică. Cu ocaziunea petrecerii din Nușfalău, tractul Becleanului, arangiată în favorul bisericii române, au încurs suprasolviri dela următorii dñi:

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

zice că a fost echitate și umanism. Demnitate și bunul simț la ei a fost cu mult mai perfect, decît ca ei să lse împedecat vreodată pe străini și servi în ceea-ce dă in-sași natura fiecărui om; pe lângă dreptul civil, pe lângă dreptul stricteții a dezvoltat de timpuriu dreptul carității, dreptul onorar, dreptul ginților, care în urmă și a ocupat locul celui civil.

În resumat la popoarele din timpurile cele mai vechi și mai ales la popoarele orientale idea libertății a fost necunoscută. Ea a fost îngropată pe mult timp prin libertatea cea mare a lui Adam și respective a Evei. La Greci și Romani a fost cunoscută; dar numai statul a fost liber. Indivizii au putut gusta libertatea numai ca cetățini, ca singuratici au fost robii statului. Cu înfrîngerea Romanilor idea libertății s'a dezvoltat în altă direcțiune: nu statul, ci individul, ce singuratic a devenit liber, însă foarte puțin au fost liberi. Majoritatea covîșitoare a oame-nilor a fost tot servă, tot roabă nu a statului, ci a micilor despoți. Acest fel de libertate și-a ajuns culmea pe timpul feudalismului. Reprezentantii ei au fost poporul germân.

Idea libertății sociale își începe cursul cu începutul epocii none. În epoca nouă și-a pus piciorul și libertatea individului și a reînviat idea libertății statului; așa încît astăzi, se zice, că atît statul, cît și societatea și individul este liber: are drepturile sale: individul are drepturi față cu statul și societatea și viceversa.

Ce libertate mai e și cea de azi, o vedem și o gustăm dinic mai ales noi, cei din țara noastră și a „liberală” noastră patrie, din partea centralizării.

George Micu, notar cercual 50 cr.; d-na Katona Elek 3 fl.; Michail Baci, preot în Feleac 50 cr.; Paul Salvan, preot în Ciaba 50 cr.; Péter Antal, preot ref. în loc 50 cr.; Mănez Gyula și István 1 fl.; Rápoly Sándor, învătător de stat în loc 50 cr.

Fără a participa au contribuit dñi: Mihail Făgărășan, protopopul tractului Becleanului 1 fl.; Iosif Filipan, preotul Uifalău-lui 70 cr.

Computându-se laolaltă taxele de intrare, suprasolvirile și contribuiriile marinimoase, am avut un venit brut de 43 fl. 50 cr. v. a., din cari subtrăgându-se spesele de 31 fl. 28 cr., n-ia rămas un venit net de 12 fl. 22 cr. în favorul bisericii și al școalei resp. al comunității bisericești din Nușfalău.

Tuturor acestor domni le exprimăm mulțumita noastră. Asemenea aducem mulțumită dlui Fischer Márton, care pentru scopul petrecerii n-ia pus la dispoziție castelul seu cu 4 încăperi și dlui Csizsér Ádám, preot rom-cat. local, care pentru petrecerea poporului n-ia dat școala sa. Mulțumim poporului român din Nușfalău, care cu ocaziunea petrecerii s'a purtat românește și și-a jertfit și el crucerii sei pentru un scop atît de nobil.

Nușfalău, 23 Iunie v. 1895.

Ioan Botean, preot rom.

MAI NOU.

Acțiunea contelui Goluchowsky.

O depeșă din Viena anunță, că ministrul de externe al monarhiei noastre, contele A. Goluchowsky a pornit cele mai energice intervențiuni diplomatice în afacerea vătămării consulului austro-ungar din Filipopol. Contele Goluchowsky cere satisfacție deplină prin un plenipotențiat al seu, care va sosi în curînd la Sofia.

Acțiunea contelui Goluchowsky a primit sprigul guvernului german, rus, italian și englez.

În același timp l-se anunță lui „Pester Cor.” din cercuri diplomatice, că evenimentele din Macedonia, nici-decum nu periclitează pacea europeană.

Întrevederi diplomatice.

Contele Goluchowsky este așteptat pe azi la Ausse, unde se va înțalni cu prințul Hohenlohe, cancelarul Germaniei, care peste câteva zile va sosi la Monza, unde va fi primit în audiență de regele Italiei.

Se atribue mare importanță politică acestor întrevederi.

În totdeauna s'au ocupat omenimea și indivizii cu idei și principii, totdeauna au ținut la ușurarea sarcinilor, la libertate, căci nu sînt ideile și planurile băieți mici, ele sînt vechi sînt vechi ca și omenimea. Vezurăm în fuga mare a călătoriei noastre procesul de dezvoltare a ideii libertății, care proces, după gradul de cultură a omenimii, are mare asemănare cu procesul de dezvoltare a principiilor și cunoștințelor, ce și-le formează individul în mersul dezvoltării sale.

Îmi spui că te ocupi cu viitorul tîu, ce 'mi-a dat indemn ca s'îi scriu, dar vezi că fiecare individ se ocupă, ne ocupăm cu toții și nu 'acem decît ceea-ce au făcut alți mulți, de tot mulți înaintea noastră; nu facem decît urmăm doriinți de a ajunge la o astfel de libertate, care corîspunde demnității și perfecțiunii ce cu multă înbelșugare a sădit-o bunul Creator în sufletul fiecărui om.

Cînd ne ocupăm astfel, bine facem. Facem rău atunci, cînd cugetele noastre ne umplu de teamă față de viitor, cînd ne moleșesc, cînd ne fură toate puterile, încît nu mai sîntem capabili nici să ne reculegem în ceața cu care ne încungiură ideile și planurile. Facem rău, cînd ne interesează nici mai mult nici mai puțin, decît ceea-ce ne privește pe noi personal. Rău facem, cînd ideile și principiile ne fac indiferenți, față de misiunea noastră, ori chiar ne arată astfel de cărări și mijloace, prin cari ne depărtăm total de ceea-ce cred, că liber și cu multă dragoste a îmbră-țoșat „făcare”.

E dureros, cînd vezi că anul care s'a născut de entuziasm, astăzi este învins de el însuși. Și un atare îmi apare și tu, iubite anu (V's urma.) A. p.

Bibliografie.

A apărut în editura librăriei A. Todoran din Gherla:

„Două turturele de aur” și „De cînd se numește femeia porumbiță”, povești din popor, de Laurențiu Ciorbea, broșurele de câte 40 pagine.

Piața cerealelor din portul Braila.

Operațiunile efectuate în 11 Iulie 1895.

Sigmund Strass lui Galiatzato freres, grâu 550 hect. 7.80 lei. C. G. Haracopo lui Erlfing, grâu 5300 hect. 7.95 lei. C. G. Haracopo lui A. Erlfing, grâu 5300 hect. 7.95 rei. U. I. Negropontes lui Löwenthon, porumb 1890 hect. 7.75 lei. L. Dreyfus & Co. lui Waller Freres, navetă 14.000 hect. 11.50 lei. O. Silberstein lui Waller Freres, navetă 3000 hect. 11.40 lei. H. Zentler & Co. lui Walle Freres, 6500 hect. 11.50 lei.

Cereale sosite:

Pe apă: Grâu 4750 hect.: porumb 6200 hect.

Pe uscat: Grâu — hect.; porumb — hect.

Prețul mărfurilor.

Piața din Sibiu. Dela 26 Iulie nou Grâu frumos hect. fl. 5.40 până 6.—; grâu mestecat hect. fl. 4.50 până 5.10; secară hect. fl. 3.60 până 4.—; orz hect. — până —; ovēs hect. fl. 2.40 până 2.90; cucuruz hect. fl. 5.60 până 6.—; mălăiu hect. fl. 5 până 5.50; cartofi hect. fl. 1.10 până 1.30; sîmîntă de cîneapă hect. fl. 4.50 până 5.—; mazăre hect. fl. 6.50 până 7.—; linte hect. 7.50 până 8.—; fasole hect. fl. 6.— până 6.50; pîsat de grâu 100 chilo fl. 14.60 până 14.60; făină nr. 1 100 chilo fl. 13.80; făină nr. 2 100 chilo fl. 11.40 făină nr. 3 100 chilo fl. 10.—; slănină 100 chilo fl. 56.— până 58.—; unsore de porc 100 chilo fl. 58.— până 60.—; sîu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—; sîu de lumini 100 chilo fl. 33.— până 34.—; lumini turnate de sîu 100 chilo fl. 38.— până 40.—; săpun 100 chilo fl. 20.— până 30.—; fîn 100 chilo fl. 1.80 până 2.40; cîneapă 100 chilo fl. 34.— până 35.—; lemne de foc uscate metr. cubic fl. 3.— până 3.25; spirt p. 100 L. % fl. 55.— până 58.—; carne de vită chilo 50 până 60 cr.; carne de vițel chilo 42 până 50 cr.; carne de porc chilo 46 până 54 cr.; carnea de oaie chilo 28 până 30 cr.; ouă 10 cu 20 până 23 cr.

CăliNDARUL zilei.

16/25 Iulie 1895.
Iulian: S. Muc. Atinogen.
Gregorian: Inocențiu.
Soarele: răsare 4.17 apune 7.54 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 27 Iulie. n. 8 ore dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 764.7)	Diferența din prezînt	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vîntului
729.6	+ 2.2	+ 18.4	+31.2—15.8	NV

Din țeară 18 Iulie n. 7 ore dimineața.

Stațiunile	Presiun. atmosf. în mm.	Temperatura Celsius	Vîntul direcția	țaria
Budapesta	761	+ 20.6	N	1
Sătmăr	763	+ 19.4	SO	1
Cluj	761	+ 16.6	V	1
Orșova	761	+ 20.4	N	3
Arad	76	+ 21.7	SO	8
Panciova	761	+ 21.4	SO	1

Mătasa Henneberg

veritabilă numai dacă se procură direct din fabricile mele, — neagră, albă și colorată dela 35 cr. până la fl. 14.65 p. metru — lucie, învîrgată, în flori, damaste etc. (circa 240 calități diferite și 2000 colori și desemnuri etc. diferite) se trimite în casă liber de porto și de dare. Mostre imediat. Pentru Elveția porto dublu pe scrisori. [29] 22 44

Fabrica de mătasă G. Henneberg (furnisor ces. și reg. al Curții), Zürich.

Medicinae universae

Dr. P. Cioranu

Medic pentru boale de femei, Accoucheur și medic

la băile din [1258] 17—17

FRANZENSBAD

Stationsstrasse, „Zur Königshof“.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 23 Iulie n. 1895.

Sîmînte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.		Prețul per 100 chilo	
		dela	pînă	dela	pînă
Grâu					
Bănățenesc nou	75		76		
Grâu dela Tisa	75		76		
Grâu „Pesta”	75		76		
Grâu de Alba-Reg.	75		76		
„Bacica	75		76		
Grâu ung. de Nord.	75		76		
Sîmînte, vechi ori noue					
Solu		Calitatea per Hect.		Prețul per 100 chilogr.	
				dela	pînă
Secară				70—72	5.65
Orz				60—62	5.80
de nutreț de vinare de bere				62—64	—
				64—66	—
Ovăș				89—41	6.40
Cucuruz (porumb)	bănăț.			75	6.75
	de altsoiu			76	6.80
Meiu				—	6.05
Hrișcă				—	6.80
Mărfuri					
Grâu	Sept.-Oct. Mart.-Apr.			7.01	7.03
Cucuruz	Maiu-Iun. Iulie-Aug.			6.19	6.21
Ovăș	Oct.-Apr.			6.20	6.22
	per 100 chilogr.			5.79	5.81
Produse diverse					
Solu		Cursul			
				dela	pînă
Sîm. de trif.	Lucernă ungurească			35.—	40.—
„	rosie			55.—	60.—
Oleu de rap.	rafinat			—	—
Uns. de porc	dela Pesta dela țeară			53.—	54.—
Slănină	sîmîntă afumată			48.50	49.50
„				53.50	54.50
Sîu				—	—
Prune				—	—
Lăctar	slavon, nou			18.25	18.75
„	bănățenesc			17.—	17.60
Miere	brută			—	—
„	galbină străcurată de Rosenau			—	—
Ceară	brută			—	—
Spirt	brut			—	—
„	Drojdiușe de spirt			—	—

Cursul pieței din Sibiu.

Din 27 Iulie n. 1895.			
Hărțile-monetă română	Cump. 9.56	vînd.	9.61
Lire turcești	„ 10.85	„	10.95
Imperiali	„ 9.67	„	9.76
Ruble rusești	„ 1.29.25	„	1.80

Bursa din Budapesta.

Din 23 Iulie n. 1895.			
Renta de aur ung. 6%			—
„ de aur ung. 4%			123.50
„ ung. val. cor. 4%			99.40
Împrumutul căilor ferate ung.			125.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)			123.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)			103.—
Bonuri rurale ung.			98.—
„ croate-slavone			98.75
Obligațiunile desp. regalilor			101.25
Împrumut cu premiu ung.			158.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin			147.—
Renta de hărție austriacă			101.—
„ de argint austriacă			101.—
„ de aur austriacă			123.—
Losurile austriace din 1860			—
Acțiunile băncii austro-ungare			1077.—
„ de credit ung.			—
„ de credit aust.			—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina”			100.75
Argintul			—
Galbeni împărătești			5.75
Napoleon d'ori			9.61
Mărci 100 imp. germane			59.80
Londra 10 Livres sterlingi			121.15

Bursa de Viena.

Din 23 Iulie n. 1895.		
Renta de aur ung.	6%	—
„ „ „	4%	123.50
Renta ung. v. c.	4%	99.40
Împrumutul căilor ferate ung.		125.95
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)		123.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)		108.15
Bonuri rurale ung.		98.15
„ „ croate-slavone		—
Împrumut cu premiu ung.		158.60
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin		146.25
Renta de hârtie austriacă		101.15
„ „ argint austriacă		101.20
„ „ aur austriacă		128.—
Losuri austriace din 1860		
Acțiunile băncii austro-ungare		1079.—
„ „ de credit ung.		492.—
„ „ de credit aust.		284.75
Argintul		
Galbeni împărătești		5.75
Napoleon d'ori		9.61
Mărci 100 imp. germane		59.27
Londra 10 Livres sterlingi		128.87

Apotheca lui Kelemen Földes

Arad, Deák Ferencz utca 11.

Margit-Crème este cel mai renumit crème de față, de care se folosesc cele mai elegante dame. El depărtăză în timpul cel mai scurt ori-ce necurătenie a pielii făcând fața mai tină și mai frumoasă. [2308] 1-10

Margit-Crème este singurul mijloc contra alunelelor (pete de soare), coșurilor și jublelor. Îndată-ce pielea sbea aceasta alifie, se produce un efect miraculos. Anume în 3-4 zile curăță pielea de alunele, coșuri etc., încât strălucește ca cel mai frumos alabastru.

Margit-Crème nu conține unșură, prin urmare se poate întrebuința și ziua și totdeauna ține foarte bine pudra de dame.

Prețurile: Margit-Crème 50 cr. și 1 fl.; Săpun „Margit” 35 cr.; pudră de dame „Margit” de culoare albă, roză și crème 60 cr.; Pasta de dinți „Margit” 50 cr.

Deposit la
IOSIF TÖRÖK,
Apothecar în Budapesta.

Cel mai gustos, unicul sănătos și totodată | Unicul sănătos surrogat pentru boabe de cafe, rețetă
cel mai ieftin adăos la boabe de cafe este: | mandat de medici pentru femei, copii și bolnavi esteri

KATHREINER

CAFE DE ORZ KNEIPP.

Cel mai curat produs natural
în grăunți întregi.
Falsificarea prin amestecături
decădă imposibilă.

8 MEDAILE DE AUR

Dare de seamă: Sunt de cerut și
de primit numai pachete originale
cu numele
„Kathreiner”

În fiecare loc de căpătăt: 1/2 Kilo cu 25 cr.

[1] 6-12

Tinerilor și bătrânilor
li-se recomandă spre studiere scrierea con-
siliului în medicină apărută în edițiune
nouă și augmentată

Sistemul nervos

și
sexual turburat

precum și vindecarea radicală a acestuia.
Se trimite sub plic pentru 60 cruceri
în marce postale. [416] 28-50

Eduard Bendt, Braunschweig.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

A doua edițiune
din

ȚINEREA VITELOR

de
Eugen Brode,

president al „Reuniunii române de agricultură din
comitatul Sibiu”.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

3 medalii de aur
15 de argint
12 diplome de
onoare și recu-
noștință.

Franz Joh. Kwizda.

Prafurile Korneuburg
pentru nutreirea VITELOR ale lui KWIZDA.

Mijloc dietetic pentru cai, vite cornute și oi.

De 40 de ani se întrebuințează în cele mai multe grajduri, la lipsa
de poftă de mâncare, mistuirea rea, pentru îmbunătățirea laptelui
și augmentarea laptelui dela vaci. [1793] 8-40

Prețul unei cutii 1/4 70 cr., o cutie 1/2 35 cr.

Depositul principal:
Farmacia cercuală
Korneuburg l. Viena.

Se capătă în
toate farmaciile
și drogueriile
din
Austro-Ungaria.

Anunț.

Se primește **ca elev** în farmacie
pe lângă întreținere și instruire gratuită,
un tinăr

care a absolvat cel puțin 6 clase gimnaziale
și care știe limba română și maghiară.

Notez că în cas de va dovedi o bună
putare va ave ca remunerațiune în anul
al 3-lea de praxă câte 5 fl. lunar.

Concurenții au de a-și adresa petițiile
împreună cu actul de pe clasa a 6-a gim-
nazială la subsemnatul.

La cerere pot să dau informațiuni mai
detaliate prin corespondență.

Gyó-Tölgyes, 11 Iulie 1895.

Róth Albert,
farmacist.

[2263] 4-5

Pianuri, armoniuri, reparaturi și acordări

se execută în cel mai solid mod și se furnizează sub garanție de mai
mulți ani de cătră

F. A. KAUFFMANN,
salon de pianuri și atelier de reparaturi,
Sibiu, Piața-mică 13, Piața-Huet 13.

În deposit se află pianuri: „Belehradek, Reinhold, Raesse, Tintz,
Tomaschek și Wlizek”, armoniuri: „Wilux și Wite, d. W. Kare”.

Orgă-armoniuri pentru biserici mai mici și capele asemenea se
află în deposit. [2256] 5-32

Recunoscută de cea mai bună hârtie de țigări franțoească

este

„LE GLORIA”

de [2267] 88-90

Iosif Bardou & Fils,

Perpignan-Paris.

60 medaile de aur, 16 diplome de onoare,
20 diplome „Hors Concours”.

„LE GLORIA” hârtie de țigări întrece necondiționat pe toate celelalte
hârtii de țigări existente în bunătațe și finețe.

„LE GLORIA” este numai atunci când pe fiecare cărtică se pre-
vede firma „Joseph Bardou & Fils” ca inscripțiune.

„LE GLORIA” hârtie de țigări se capătă cu marginile atât lustruase
cât și dințate (perforate).

„LE GLORIA” se vinde și în tuburi de o analitate ne mai pomenită până
acuma de excelentă.

„LE GLORIA” hârtie de țigări și tuburi se capătă în toate prăvăliile
„Nürnberg și hârtie en gros” precum și la trafici.

Nici când în viață
NU SE MAI DĂ
rara ocazie a pute cumpăra
numai pentru fl. 4.25

următoarea admirabilă colecție de mărfuri:

10 bucăți fl. 4.25

10 bucăți fl. 4.25

1. ciornic prima „anker-remontoir”,
punctual cu garanție pe 3 ani;
1 lanț fin, imitație de aur, cu verigă
de siguranță și carabin;
2 inele, imitație de aur, de cel mai
nou fason cu briliante, peruzea și rubine
imitate;
2 butoni pentru mangete, aur double
mechanism prețat;
1 frumoasă broșă pentru dame, fason
de Paris;
2 butoni pentru cămașă (chemisett)
aur imitat.

Toate aceste 10 bucăți practice costă
laolaltă numai fl. 4.25.

Pe lângă aceste se mai dă gratis o
surprindere deosebită, pentru-ca firma mea
se fie pururea ținută în memorie.

Comandați repede, până când depo-
situl mai e provăzută, căci o asemenea
ocazie nici-când nu se mai întorece.

Expediția se face la adresa ori-și-cui
pe lângă rambursă.

Neconvenind, banii se restituie cu pre-
venire, încât ori-ce risic este exclus pentru
cumpărător. [2130] 3-6

Se procură singur și numai prin firma

Alfred Fischer,
Viena, I. Adlergasse 12.

Marfă gata după plăcere.

Comandele se efectuează în-
te.

Constantin Dragoș,
măiestru pantofar,
Sibiu, strada Măcelarilor 37,

recomandă onorabilului p. t. public, că în lucrătoreea sa de
păpucărie efectuează tot felul de încălțăminte pentru domni,
dame și copii, precum și tot felul de reparaturi, cu prețurile
cele mai moderate, oferind totodată spre mulțumirea tuturor
marfă solidă și prompt executată. [1684] 12-14

Prețuri foarte ieftine.

Băile Herculanee (Mehadia)

(Herkulesfürdő, Ungaria). [1852] 8-10

Stațiune de cale ferată, postă și telegraf.

Renumite terme

de pucioasă și sare cu temperatură terestră de 55° C.

Începutul sezonului la 1 Maiu.

Loc de cură climatică. — Gimnastică suedică și masagiu. — Băi electrice. —
Hidroterapie. — Rendez-vous internațional. — Situațiune admirabilă în valea
romantică a Cerneli. — Promenade și locuri de excursiuni. — Climă favo-
rabilă. — Situațiune scutită de vânt. — Aer ozonic și liber de praf. —
Palaturi de băi, hoteluri splendide. — Salon de cură. — Lumină elec-
trică. — Muzică proprie. — Orpheu (Teatru Varieté).

Medici români.

Consultațiuni în toate limbile europene.

Trenul Express, Orient-Express; dela Orșova cu pările dunărene.

Frecuență în anul 1894: 10.000.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA”

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868 [963] 26-

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de
ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.

b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum:
asigurări de capitaluri pe casul morții și pentru ter-
minuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc		Sume asigurate pe viață	
în a. 1869—1891 fl. 905,194.22	în a. 1870—1891 fl. 697,207.44	în a. 1892	„ 57,791.88
în a. 1892	„ 48,911.78	în a. 1893	„ 53,119.28
în a. 1893	„ 34,925.85	în a. 1894	„ 59,659.—
în a. 1894	„ 56,333.20		
Suma fl. 1.045,365.05	Suma fl. 867,777.60		

1,913.142 fl. 62 cr.

Conform bilanțului pentru 1894 fondurile de rezervă și garanție se urcă la
920.257 fl. 36 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu,
(Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov
(H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.